

PEŁNA INSTRUKCJA

KLESZCZ: CO ZROBIĆ NATYCHMIAST PO UKĄSZENIU

Każdego roku tysiące osób w Polsce **zaraża się boreliozą** po ukąszeniu kleszcza.

- ✓ Pierwsza godzina po ukąszeniu
- ✓ Objawy alarmowe u dzieci i dorosłych
- ✓ System decyzji krok po kroku

4 STRONY

PROCEDURA
60 MINUT

CHECKLISTA
DO DRUKU

NATYCHMIAST Po Ukąszeniu

TO NIE JEST ARTYKUŁ DO CZYTANIA — TO PROCEDURA DO WYKONANIA • PRZEJDŹ KROK PO KROKU

Pierwsze 60 Minut — Krok Po Kroku

MINUTA 0–5: Wyjmij kleszcza**Narzędzia (od najlepszego):**

1. Kleszczolapka z gwintem
2. Pęseta z cienkim końcem
3. W ostateczności: czyste paznokcie

Procedura:

- Chwyć kleszcza jak najbliżej skóry — nie ściskaj odwłoka
- Wyciągaj powoli, równomiernym ruchem do góry
- Kleszczolapką: delikatnie obracaj zgodnie z instrukcją
- Pęsetą: ciągnij prosto do góry, bez kręcenia

Jeśli główka została w skórze:

Nie panikuj — to nie jest nagły przypadek. Zdezynfekuj, obserwuj 48h. Jeśli zaczerwienienie/obrzęk/ból — idź do lekarza. Ciało często samo wyrzuci resztkę.

MINUTA 5–10: Zabezpiecz dowody**1. Rozważ zachowanie kleszcza:**

- Szczelny pojemnik (słoiczek, woreczek strunowy), możesz dodać wilgotną watę
- Oznacz datą

2. Dokumentacja:

- Zdjęcie miejsca ukąszenia (z bliska + z kontekstem ciała)
- Zapisz: data, godzina, miejsce na ciele, okoliczności (las, ogród, zwierzę?)

MINUTA 10–15: Dezynfekcja

Użyj preparatu do dezynfekcji skóry (np. Octenisept, chlorheksydyna lub spirytus salicylowy).

NIE UŻYWAJ niczego PRZED wyjęciem kleszcza. Dezynfekuj dopiero PO usunięciu.

MINUTA 15–60: Pierwsza obserwacja

Sprawdź i zapisz — to będzie Twój punkt odniesienia:

- Czy jest zaczerwienienie? Jakiego rozmiaru?
- Czy jest obrzęk lub świąd?
- Zrób zdjęcie z linijką dla skali

Objawy Alarmowe — Na Co Zwracać Uwagę

Obserwuj miejsce ukąszenia i samopoczucie przez najbliższe tygodnie. Poniższe objawy mogą pojawić się od kilku dni do nawet miesiąca po ukąszeniu.

U dorosłych — reaguj, gdy zauważysz:

Objaw	Co może oznaczać
Czerwony pierścień wokół ukąszenia	Możliwy objaw boreliozy
Pierścień się powiększa (>5 cm)	Wymaga konsultacji lekarskiej
Gorączka powyżej 38°C	Możliwa infekcja
Silne bóle głowy + sztywność karku	Pilna konsultacja!
Bóle stawów (zwłaszcza kolan)	Możliwy objaw boreliozy
Nietypowe, przewlekłe zmęczenie	Wymaga diagnostyki

Ważne:

Rumień wędrujący (pierścień) pojawia się u większości, ale **nie u wszystkich** zakażonych. Brak pierścienia nie wyklucza infekcji.

U dzieci — dodatkowa czujność

Wszystko powyżej, plus zwróć szczególną uwagę na:

Objaw u dziecka	Reakcja
Odmowa jedzenia + apatia	Konsultacja tego samego dnia
Ukąszenie w okolicy głowy/szyi	Szybsza konsultacja
Trudność z chodzeniem	Pilna konsultacja
Wysypka w innych miejscach	Pilna konsultacja

Dzieci często nie potrafią opisać objawów. Obserwuj zachowanie: apatia, drażliwość, niechęć do ruchu.

Dla właścicieli psów i kotów

Jeśli kleszcz przeniósł się ze zwierzęcia na Ciebie — procedura jest identyczna. Sprawdź też dokładnie zwierzę: **uszy, szyja, pachy, pachwiny** to ulubione miejsca kleszczy.

Kiedy do lekarza i jakie badania

PILNA KONSULTACJA

Tego samego dnia

- Rumień wędrujący (czerwony pierścień/plama)
- Gorączka + ból głowy + sztywność karku
- Asymetria twarzy / problemy z mimiką

W CIĄGU 1–2 DNI

Umów wizytę

- Główka kleszcza + narastające zaczerwienienie
- Ukąszenie w okolicy głowy/szyi
- Wiele ukąszeń jednocześnie
- Dziecko / ciąża / obniżona odporność

GDY POJAWIĄ SIĘ OBJAWY

Monitoring

- Bóle stawów
- Przewlekłe zmęczenie
- Gorączka
- Jakiegokolwiek niepokojące objawy w ciągu tygodni

Jakie badania i kiedy

Ważne:

Nie rób badań krwi od razu po ukąszeniu. Przeciwciała pojawiają się dopiero po 2–6 tygodniach. Badanie zrobione zbyt wcześnie może być **falszywie ujemne**.

Kiedy	Co rozważyć
Dzień 0	Badania krwi nie mają sensu — zbyt wcześnie na przeciwciała
Tydzień 3–4	Anty-Borrelia IgM + IgG (jeśli objawy lub dla spokoju)
Tydzień 6–8	Powtórka jeśli pierwszy wynik ujemny, a objawy są

Badanie kleszcza (opcjonalnie):

- Możliwe, jeśli zachowałeś kleszcza — wykrywa obecność patogenów
- Dodatni wynik u kleszcza ≠ pewne zakażenie u Ciebie
- Koszt: zazwyczaj 50–150 zł (prywatne laboratoria)
- Decyzja należy do Ciebie — nie jest to standardowa procedura

Co powiedzieć lekarzowi

1. Data ukąszenia i lokalizacja na ciele
2. Czy kleszcz został wyjęty w całości
3. Szacunkowo: jak długo mógł żerować
4. Czy były objawy i jakie
5. Pokaż zdjęcia (jeśli robiłeś/aś)

Checklista Do Wydrukowania

Wydrukuj tę stronę i wypełnij. Możesz zabrać ją do lekarza — lekarz doceni przygotowanego pacjenta.

Dane ukąszenia

Data ukąszenia: _____

Godzina: _____

Miejsce na ciele: _____

Kleszcz wyjęty w całości: TAK NIE

Kleszcz zachowany: TAK NIE

Dzień 1 (dziś)

- Kleszcz wyjęty prawidłowo
- Miejsce zdezynfekowane
- Zdjęcie zrobione (z linijką dla skali)
- Data, godzina i miejsce zapisane
- Kleszcz zachowany w pojemniku (opcjonalnie)

Obserwacja (wypełniaj regularnie)

Dzień	Data	Zaczerwienienie	Pierścień	Gorączka	Inne objawy
1					
3					
7					
14					
21					
30					

Sygnaly alarmowe (skontaktuj się z lekarzem)

- Czerwony pierścień lub plama wokół ukąszenia
- Gorączka powyżej 38°C
- Ból głowy + sztywność karku
- Bóle stawów
- Nietypowe, przewlekłe zmęczenie
- Problemy z mimiką twarzy

Badania (jeśli objawy lub dla spokoju)

- Tydzień 3–4: Anty-Borrelia IgM + IgG
- Tydzień 6–8: Powtórka (jeśli pierwszy ujemny + objawy)

Notatki
